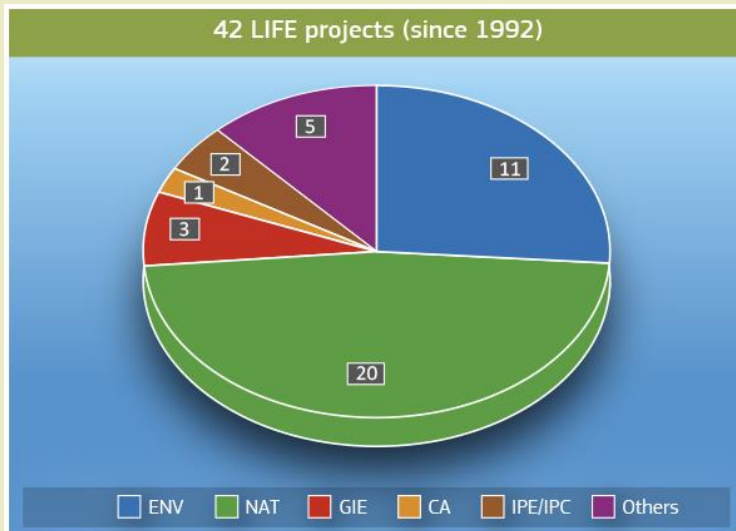

Selles dokumendis antakse ülevaade LIFE-programmist Eestis. Selles tutvustatakse põhiandmeid koos mõningate viimaste LIFE-projektidega. Te leiate samuti kontaktandmeid ja muid kasulikke ressursse koos käimasolevate ja hiljuti lõpetatud LIFE-projektide täieliku loeteluga. Igal aastal korraldatakse LIFE'i prioriteetvaldkondi hõlmav projektikonkurss.

42 LIFE projects (since 1992)

Investment in LIFE projects in Estonia (€ million)

	Total investment	EU contribution
ALL LIFE projects	84	48
Environment and Resource Efficiency (ENV)	21	8.5
Nature and Biodiversity (NAT)	20.5	13.5
Environmental Governance and Information (GIE)	2.5	1.5
Climate Action (CA)	2	1
Integrated (IPE/IPC)	36	22
Others	2	1.8

PROGRAMMIST LIFE

Programm LIFE on ELi keskkonna- ja kliimameetmete rahastamisvahend. See on tegutsenud alates aastast 1992, on kaasfinantseerinud üle 4500 projekti kogu ELis ja kolmandates riikides ning mobiliseerinud üle 9 miljardi euro ja panustanud keskkonna ja kliima kaitsmisesse rohkem kui 4 miljardit eurot. LIFE-programmi eelarveks aastateks 2014–2020 on kehtestatud 3,4 miljardit eurot jooksvates hindades koos keskkonna ja kliimameetmete allprogrammidega.

LIFE-projektide tüübid:

- Traditsiooniline (Keskkond ja ressursitõhusus; Loodus ja bioloogiline mitmekesisus; Keskkonnavalade juhtimine ja teave; Kliimamuutuste leevendamine; Kliimamuutustega kohandamine; Kliimaalane juhtimine ja teave).
- Integreeritud (keskkonna-, looduse- või kliimaalane meede)
- Ettevalmistav
- Võimekuse tõstmine

Muud LIFE-rahastamise tüübid:

- Vabaühenduste tegevustoetused
- Looduskapitali rahastamisvahend (Natural Capital Financing Facility, NCF)
- Energiatõhususe erafinantseerimine (Private Finance for Energy Efficiency, PF4EE)

NCF ja PF4EE on ühisalgatused koos neid kahte fondi juhtiva Euroopa Investeeringuspangaga.

Täiendavat teavet vt: <http://ec.europa.eu/life/>

LIFE Keskfond ja ressursitõhusus

See LIFE'i prioriteetvaldkond on suunatud parimate tavade, lahenduste ja integreeritud lähenemisviiside arendamisele, testimisele ja demonstreerimisele keskkonnaprobleemide lahendamisel ning sellega seotud teadmusbaasi rikastamisel.

LIFE Keskfondi ja ressursitõhususe tegevussuuna (endise LIFE Keskfondipoliitika ja halduse komponendi) raames on Eestis siiani kaasrahastatud 11 projekti vastava koguinvesteeringuga 21 miljonit eurot ning ELi osalusega 8,5 miljonit eurot.

Lõpetatud projektid olid seotud veekvaliteedi, roveepuhastuse – olulises osas Läänemere saaste vähendamise ja prioriteetsete ohtlike ainete ning põhjavee ja pinnase kaitsega ja jäätme kasutusega (põlevkivituhha ringlussevõtt tee-ehitusmaterjalina). Projektid teostati avalike asutuste (riiklikud ja kohalikud asutused ning riigiettevõtted), vabariiklike (NGO) ja ülikooli poolt. Nende keskmine kestus oli 40 kuud.

Alltoodud projekt on näiteks edukast LIFE'i keskkonnaprojektist Eestis.

Põlevkivituhha keskkonnanõuetele vastava taaskasutuse korraldamine tee-ehituses. Demonstratsioon Eestis (OSAMAT) LIFE09 ENV/EE/000227

Projekt OSAMAT näitas täite- ja lisamaterjalide tootmise kolmest erinevast põlevkivituhha (OSA) rakendusest tehnilist, keskkondlikku ja majanduslikku teostatavust ehitussektoris. Põlevkivituhha katsetati Eestis tee-ehituses kahes, Narva-Mustajõe ja Simuna-Vaiatu, pilootprojektis tee põhikihi ja turbamassi stabiliseerimiseks ning samuti põlevkivituhast ja kaevandusjäätmetest struktuursetes teepõhja täitematerjalides. Tehnilise monitooringu tulemused näitasid kõigi kolme OSA tüübi sobivust kasutamiseks tee-ehituses katsetatud rakendustes.

Eesti Maanteeamet katsetas neid OSA rakendusi kasutamiseks Tallinna ja Tartu vahelise peatee ehitamisel. 2017. aastal alustati OSA kasutamise katsetustega pinnasemassi stabiliseerimisel Rail Balticu raudtee ehitamisel ning koordineeriv abisaaja Eesti Energia kaalub selle materjali kasutamist pinnasemassi stabiliseerimiseks Tootsi tuulepargi rajamisel. Samuti on alustatud rahvusvahelist koostööd, k.a ECOBA, suurte tsemenditootjate ja tsiviilehituse ettevõtetega Soomes, Rootsis ja Leedus.

OSA kasutamine toob kasu keskkonnale, majandusele ja ühiskonnale. Keskkonnakasu OSA kasutamisest sideainena tsemendi asemel teedeehituses on tuhavälja ladestatud OSA vähendatud kogused, loodusvarade (tsemendi ja mineraalressursside) kahanemise ning kasvuhoonegaaside heitkoguste (CO₂) vähenemine tänu efektiivsemale ressursikasutusele. Tegelikult vähendab iga suurrakenduses tsemendiasendajana kasutatud OSA tonn kasvuhoonegaaside koos muude õhusaasteainetega heidet üle 0,6 tonni võrra.

Keskkonnaseire tulemused näitasid mõne aasta jooksul (mõlemas pilootprojektis) mõnede metallide ja anioonide kontsentratsioonide kõikumisi pinnavee ja pinnase proovides, kuid ükski kontsentratsioon ei ületanud keskkonnanormide õigusaktide sihttasemeid. Taimestikku testimiskoha ümbruses ei mõjutatud. Selle asemel toimus taimestiku õitseng. Üldiselt võib järeldada, et OSA kasutamisel teedeehituses ei ole keskkonnale olulist negatiivset mõju ning see näitab end keskkonnohutu täitematerjalina.

Mõlemas piloottestimiskohas läbiviidud projektide olulistsükli hindamise (LCA) kohaselt võimaldab OSA kasutamine teedeehituse ehitusmaterjalina keskkonnamõju vähendada. Asjakohaste alternatiivsete investeeringukulude olulistsükli kulude (LCC) uuringus osutus OSA on kulutõhusaks; see näitas alternatiivsete ehitusmaterjalide, nagu OSA, madalamat diskonteeritud aastakulu ühe teekilomeetri kohta tsemendiga võrreldes. Peamiseks takistuseks selle kasutamisel on OSA pikamaavedudega seotud kulud. Sel juhul on kulutõhusus suurem põlevkivituhha tootvale Eesti Energia Narva Elektri jaamale lähemal asuvate stabiliseerimisprojektide korral.

OSA laialdasemal kasutamisel on positiivsed sotsiaalsed mõjud, nagu suurem tööhõive seoses teenusepakkujate (sh VKEd) kaasamisega sellistes projektides. OSA tuhaväljade vähenemine parandab Kirde-Eesti inimeste elukeskkonda. Lisaks avaldab tsemendi tootmiseks vajaliku esmatõrme kaevandamise vähenenud vajadus positiivset mõju sellisest kaevandamistegevusest mõjutatud inimestele.

Projekti tulemused ja levitamiseks aitavad muuta arusaama põlevkivituhast - teedeehituse ettevõtteid, ametivõimud ja üldsus näevad seda nüüd tõenäoliselt pigem väärtusliku ehitusmaterjali kui lihtsalt jäätmetena. Täiendav projektiga kaasnenud kasu seisnes OSA standardiseerimise kasutamiseks tsemendi, betooni ja gaasbetooni tootmises Eestis.

Lisateavet vt:

<http://www.osamat.ee>

LIFE Loodus ja bioloogiline mitmekesisus

See LIFE'i prioriteetvaldkond on suunatud parimate tavade, lahenduste ja integreeritud lähenemisviiside arendamisele, testimisele ja demonstreerimisele looduse ja bioloogilise mitmekesisuse poliitika ja seadusandluse arendamisel ja rakendamisel ning sellega seotud teadmusbaasi rikastamisele.

Käesolevaks ajaks on Eestis LIFE Nature and Biodiversity (loodus ja bioloogiline mitmekesisus) komponendi raames kaasrahastatud 20 projekti. Vastav koguinvesteering moodustas 20,5 miljonit eurot ning ELi osalus 13,5 miljonit eurot.

Lõpetatud 12 projektist olid kolm seotud biotoopide/elupaikade kaitse ja haldusega Natura 2000 raames (Karula rahvuspark, Räpina polder, Häädemeeste märgalakompleks, boreaalne Läänemere rannaniit Kõpu poolsaar, rannaniitude ja laguunide elupaigad Pärnus, nõrglubjaallikate elukeskkond, Laeva jõe looduslik voolusäng Alam-Pedja Natura 2000 kaitseala ja loopealsed rohumaad). Ülejäänud projektid olid suunatud prioriteetsete liikide (Euroopa naarits, harivesilik, konnakotkas, must-toonekurg, mudakonn ja suur rabakiil Eestis ja Taanis ning ohustatud mageveekalade liigid Alam-Pedja Natura 2000 kaitsealal) ja elupaikade (Häädemeeste märgalakompleks ja Läänemere boreaalsed rannaniidud) kaitsele/taastamisele. Projektide teostajateks olid põhiliselt valitsusvälised organisatsioonid (NGO) ja fondid ning parkide/looduskaitsealade asutused, projektide keskmine kestus oli 43 kuud.

Hetkel on Eestis teostamisel kaks projekti. Üks neist projektidest on suunatud eelistatud kaitsestaatus tagamisele märgaladele, eriti soodele ja elupaikade direktiiviga (Habitats Directive) kaitstud eeliselpaikadele: aktiivsetele rabadele, rabametsadele ja Fennoskandia lehtpuu-soometsadele. Teise projekti eesmärk on parendada tiigilendlaste elupaiku Eestis. Viimati rahastatud projekti peamine eesmärk on taastada Eesti suuruselt kolmandal saarel Muhus 200 ha poollooduslike rohumaade elupaiku. Neid projekte koordineerivad vabühendused ja ülikool. Nende kestus on 48 kuni 88 kuud.

Alltoodud projekt on näiteks Eestis edukalt teostatud LIFE Nature projektist.

Eesti loopealsete rohumaade taastamine (LIFE to alvars) LIFE13 NAT/EE/000082

Projekti „Elu loopealsetele“ (LIFE to alvars) raames on taastatud kokku 2502 ha loopealseid rohumaad ning samuti 1000 ha eramaad. Projekti oli kaasatud ligikaudu 600 eramaaomanikku.

Projektis käivitati, katsetati ja rakendati täiesti uusi ja originaalseid taastamismeetodeid.

Käsitsitöö on asendatud mehaanilise taastamisega kettniidukeid, giljotiine, forvardereid ja kombine kasutades.

Projektis väljatöötatud meetodika osutus väga edukaks ning seda korrati teiste elupaigatüüpide, nagu ranna- ja puisniitude taastamiseks.

Kaeti loomakasvatavate vajadused karjatamise taastamiseks (osteti karjatamise taristu, taastatud aladele ehitati 200 km piirdeaedu ja taastati 35 km juurdepääsuteid).

Niidutaimestik on taastunud oodatust palju kiiremini. Kadakapöösastega kaetud aladel täheldati niidutaimestiku taastumist juba esimesel vegetatsiooniperioodil pärast esmast taastamist. Tugevalt võsastunud alad saavutasid 2–3 aasta jooksul sama liigirikkuse taseme algselt paremas seisus olnud aladega.

Kokku koolitati elupaikade taastamismeetodite alal 178 talunikku, maaomanikku ja ettevõtjat.

Uuendati loopealsete haldamise suuniseid.

Lisateavet vt:

<https://life.envir.ee/elualvaritel>

LIFE Keskkonnaalane juhtimine ja teave

Selle prioriteedivaldkonna eesmärgiks on teadlikkuse tõstmine keskkonnaküsimustes, keskkonnateabe edastamise, haldamise ja levitamise toetamine ning parema keskkonnahalduse edendamine huvigruppide kaasamist laiendades.

Käesolevaks ajaks on Eestis selle tegevussuuna (endise LIFE+ Teabe ja kommunikatsiooni komponendi) raames kaasrahastatud kolm projekti. Vastav koguinvesteering moodustas 2,5 miljonit eurot, millest 1,5 miljonit eraldas EL.

Kahe suletud projekti eesmärgiks oli teadlikkuse tõstmine kaitse suhtes metsatulekahjude eest ja koolituse andmine riiklikul tasandil valmidustaseme tõstmiseks ning tarbijanõudluse tõstmine kolmes Balti riigis ohtlikest ainetest vabade toodete suhtes (projekti tulemusi vt vastavast kastist allpool). Abisaajateks olid Erametsakeskus ja Balti Keskkonnafoorum Eestis.

Eesti Looduse Fondi poolt elluviidava NaturallyEst-LIFE projekti üldeesmärk on parendada kohalike kogukondade, maaomanike ja looduskaitsealaste sidusrühmade vahelist suhtlust Natura 2000 võrgustikus.

Balti infokampaania edendamine ohtlike ainete suhtes (BaltInfoHaz) LIFE10 INF/EE/000108

Projekt BaltInfoHaz tekitas kolmes Balti riigis (Eestis, Lätis ja Leedus) ühiskondliku nõudluse ohtlikest ainetest vabade toodete järele. Projekti neli teadlikkuse tõstmise kampaaniat olid suunatud üldsusele, juuksuritele ja autoremonditöökodadele, värvide, lakkide ja liimide tarbijatele ning noortele õpetajatele ja nende õpilastele. Teised põhitegevused hõlmasid lobitööd ohtlike ainete vähendamise meetmete integreerimiseks poliitikasse ning vere, õhu ja toodete testimist ohtlike ainete suhtes. Projekt aitas rakendada ELi kemikaalipoliitikat, eelkõige REACH-määruse, vee raamdirektiivi, Läänemere strateegia ja HELCOMi tegevust ohtlikest ainetest vaba keskkonna nimel.

Üldsusele suunatud teadlikkuse tõstmise kampaania hõlmas ligikaudu 1 000 000 inimest kolmes Balti riigis. Tänu projektile avaldati ligi 500 artiklit ohtlike ainete kohta. Eestis ja Lätis koolitati ohtlike ainetega seotud küsimustes 94 K-Rauta kaupluste müüjat. Koolitust said ligikaudu 320 üliõpilast ja tegevõpetajat ning antud teema kohta õpetati Eestis ja Lätis 4000 õpilast. Projekti veebisaidil oli umbes 80 500 unikaalset külastajat. Projekti muude väljundite hulka kuulusid 6 teatmikku majapidamiskemikaalide, kosmeetikavahendite, beebihoolduse, mänguajajade, renoveerimise ja sisesekretsioonisüsteemi kahjustavate kemikaalide (EDC) kohta; juuksuritele ja autoremondi töökodadele mõeldud käsiraamat koos infolehtedega nende klientidele; 2 infolehte K-Rauta kaupluste klientidele; õpetajate käsiraamat; 20 animatsiooni ja 3 pikemat videot ning muud brošüürid ja seadised. Selle tulemusena suhtutakse nüüd BEFi büroosesse Balti riikides kui infokeskustesse ohtlike ainete küsimustes tarbekaupades.

Projekti keskkonnamõjude hindamiseks rakendati kahte mõõdikute kogumit: „pehme“ (nt valitud sidusrühmade teadlikkuse tõstmine, tarbimisharjumuste muutused) ja „kõva“ (turule toodud ohtlike ainete kvantitatiivne vähenemine tänu teatud tooterühmade müügi muutustele). Aastatel 2011 ja 2014 läbi viidud Eurobaromeetri uuringute („Euroopa kodanike suhtumine keskkonda“) andmetel suurenes kõigis kolmes riigis teadlikkus kemikaalide kohta igapäevatoodetes: Leedus 12% (51-63%), Eestis 13% (35-48%) ja Lätis 9% (44-53%) võrra; kuigi seda mõju ei saa täielikult seostada BaltInfoHazi projektiga. Märgistatud (projekti „Turvalisema valiku“ märgisega) vähemohlike ainete sisaldusega värvide, lakkide ja liimidega müügi suurenemise tulemusena märgistamata toodetega võrreldes registreeriti vähenemine nelja ohtliku aine osas: metüületüülketoksiim (25-26 kg/aastas), koobalt bis(2-etüülheksanoat) (25-26 kg/aastas), metüülkloroisotiasolinoon (0,12-0,14 kg/aastas) ja bensisotiasolinoon (0,25-0,26 kg/aastas) Eestis ja Lätis.

Lisateavet vt:

<http://www.thinkbefore.eu/en/life-project/>

Kliimameetme allprogramm (LIFE 2014-2020)

LIFE Kliimamuutuse leevendamise ja LIFE Kliimamuutusega kohanemine

Kliimamuutuse leevendamise prioriteetvaldkond aitab kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele, aidates olulise osana kaasa sellega seotud poliitika ja õigusaktide rakendamisele ja arendamisele, teadmusbaasi täiustamisele, integreeritud lähenemisviiside väljatöötamisele ning uuenduslike tehnoloogiate, süsteemide, meetodite ja instrumentide arendamisele.

Kliimamuutusega kohanemise prioriteetvaldkond toetab jõupingutusi kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamiseks, eelkõige panustades sellega seotud poliitika ja õigusaktide rakendamisele ja arendamisele, teadmusbaasi täiustamisesse, integreeritud lähenemisviiside väljatöötamisesse ning uuenduslike tehnoloogiate, süsteemide, meetodite ja instrumentide arendamisesse ja demonstreerimisesse.

Praeguseks on kliimamuutusega kohanemise liinis kaasrahastanud üht projekti Eestis. Projekti eesmärk on kliimavastupanu võime, eriti nende haldussuutlikkuse paduvihmast põhjustatud üleujutusega tegelemisel, suurendamine Eesti omavalitsustes. Seda koordineerib Põhja-Eesti Viimsi vallavalitsus 54-kuulise perioodi vältel alates 2018. aasta septembrist. Koguelarve on 2 miljonit eurot, millest EL panustab 1 miljonit eurot. Projekti üksikasjalikud eesmärgid on toodud allpool olevas lahtis. Selle veebisaidi link ja tulemused integreeritakse õigeaegselt.

Jätkusuutlike ja kliimale vastupidavate linna sadevee korraldussüsteemide väljatöötamine Põhjala omavalitsuste jaoks (LIFE UrbanStorm) LIFE17 CCA/EE/000122

Eespool esitatud põhieesmärgi saavutamiseks lihtsustab LIFE UrbanStormi projekt kliimamuutustega kohanemise strateegiate ja tegevuskavade integreeritud lähenemisviiside väljatöötamist ja rakendamist kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil, seades vajaduse korral prioriteediks ökosüsteemipõhised lähenemisviisid. Projekt keskendub ka uuendusliku kompleksse sademevee juhtimissüsteemi loomisele, mis toob kaasa sadevee kogumise ja taaskasutamise. Näidiskohast saab keskus kohalike elanike kaasamiseks sadevee säästva kasutamise edendamiseks ja veeharjumuste muutmiseks.

Projektilt oodatakse:

- vihmavee maksustamise süsteemi ettepanekut, mis stimuleerib jätkusuutlike drenaažisüsteemide ehitamist ja seega vähendab seega survet linnade äravoolusüsteemidele;
- strateegiate ja tegevuskavade väljatöötamist Viimsi ja Tallinna omavalitsuste jaoks meetmetega kliimamuutusele vastupanuvõime suurendamiseks;
- kulutõhusa sademevee juhtimissüsteemi väljatöötamist nelja mobiilse ilmajaama ja kuue voolumõõtjaga kuues Viimsis loodud asukohas;
- linna looduspõhise jätkusuutliku drenaažisüsteemi nelja näidiskoha rajamist Viimsis;
- viie hektari maa üleujutusele vastupidavaks muutmist väljaarendatud näidiskohtade tulemusena ja
- vähemalt veel kaheksal linnal kliimamuutusega kohanemise strateegia ja tegevuskava koostamise võimaldamist.

Lisateavet vt:

<https://www.viimsivald.ee/development-sustainable-and-climate-resilient-urban-storm-water-management-systems-nordic>

LIFE integreeritud keskkonna- ja kliimaprojektid

Selle LIFE-i prioriteetvaldkonna eesmärk on ELi keskkonna- ja kliimaseadustele vastavate keskkonna- või kliimakavade või strateegiatega rakendamine laiaulatuslikul territoriaalsel (piirkondlikul, mitut piirkonda hõlmaval, riiklikul, riikidevahelisel) tasandil, eelkõige looduse, vee, jäätmete, õhu ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise valdkonnas. Integreeritud projektid tagavad huvigruppide kaasamise ning edendavad koordineerimist vähemalt ühe asjakohase ELi, riikliku või erasektori rahastamisallikaga koos selle mobiliseerimisega.

Tänaseks on Eestis kaasrahastatud kahte integreeritud keskkonnaprojekti. See vastab 6 miljoni euro suurusele koguelarvele ELi panusega 22 miljonit eurot.

Projekti LIFE-IP ForEst & FarmLand põhieesmärk on Natura 2000 Eesti prioriteetsete tegevusraamistike (PAF) kõige kriitilisema, metsade ja põllumajandusmaaga seotud osa rakendamine. Projekt hakkab tegelema erinevate, Eesti mitmekesisete ökosüsteemide väärtust mõjutavate looduskaitseprobleemidega, keskendudes metsa- ja põllumajandusmaastike looduskaitse tavade parandamisele. Selle projekti kestus on 120 kuud.

Environment Projekti LIFE IP CleanEST eesmärk on Ida-Eesti vesikonna (RBD) jõgikondade majandamiskava (River Basin Management Plan, RBMP) 2015–2021 rakendamine ja selle kestus on 120 kuud. Projekti üksikasjalisi eesmärke vt alltoodud kastist.

Mõlemat projekti koordineerib Eesti Keskkonnaministeerium.

Integreeritud veekorralduse ja selle kaasagsete vahendite arendamine Eestis - strateegilised valikud tulevikuks (LIFE IP CleanEST) LIFE17 IPE/EE/000007

Integreeritud projekt ise keskendub meetmete täielikule rakendamisele Viru alam-vesikonnas. Projekti idee on kasutada uusi lähenemisviise meetmete integreerimiseks veekorralduse, looduskaitse ja sotsiaalmajanduslike eesmärkide saavutamiseks.

Projekti üldeesmärk on Eesti veekeskonna hea seisundi saavutamine keemilisi ja ökoloogilisi kriteeriume arvestades ning veest sõltuvate elupaikade soodse seisundi tagamine. Projekt ühendab vesikondade majandamiskavade ja loodushoiukavade tegevused ning selle eesmärk on tõhustada valdkondadevahelist koostööd ja haldussuutlikkust.

Konkreetsete eesmärkide hulka kuuluvad:

- pinna- ja põhjaveekogude seisundi parendamine;
- suutlikkuse loomine kulutõhusate uute tehnoloogiate ja uuenduslike lahenduste rakendamiseks;
- kõigi asjaosaliste oskusteadmiste ja pikaajalise suutlikkuse suurendamine; ja
- RBMP ajakohastamine järgmiseks perioodiks (2021–2027) ning teiste RBMP-de kogemuste rakendamine nii Eestist kui ka ELi tasemel.

Konkreetsed meetmed hõlmavad 40 veekogu koos nende valgatega, mis katavad umbes 236 968 ha (sh 30 690 ha Natura 2000 alasid, mis moodustavad 13% kogu kaetud alast). Kavandatud meetmeid rakendatakse 38 jõeveekogul (kogupikkusega 574 km) ja 2 rannikuveekogul (kogu valgala 155 200 ha). Kõik Viru alamvesikonna jaoks kavandatud meetmed viiakse ellu (37% kõigist Ida-Eesti RBMP raames rakendatavatest meetmetest) ning nende elluviimisel omandatud positiivseid kogemusi korratakse teistes vesikonna piirkondades, nii Eestis kui ka ELis.

Peamised mõõdetavad oodatavad tulemused on järgmised:

- Erra jõe sängi ja kaldaid puhastatakse jääkreostusest kokku 1,5 km ulatuses;
- Kohtla-Nõmme jääkreostuskohast eemaldatakse ja töödeldakse kuni 1200 tonni naftajätmeid ja pinnast;
- Pahnime jääkreostusalal puhastatakse kuni 340 m³ saastunud pinnast ja töötatakse välja üksikasjalik kordusmetoodika;
- luuakse ühe majapidamise reoveepuhastussüsteemide andmebaas;
- 10-st pilootfarmist koosneva grupi töö põhjal määratakse kindlaks põllumajanduslikud saasteallikad ja töötatakse välja tõhusad ennetusmeetmed;
- töötatakse välja rändetõkete tehnilised lahendused (vähemalt 10);
- taastatakse jõgede ühendus ja ehitatakse kuus kalakäiku;
- suurendatakse rändkalade liikide (näiteks lõhe) mitmekesisust ja arvukust Purtse jões ja selle lisajõgedes (Erra ja Kohtla jõgi) ning parendatakse erinevate kalade kaitsestaatust;
- taastatakse 10–15 jõelinnu elupaika ligikaudu 10 km pikkuses; ja
- tutvustatakse uusi meetodeid karjääride ökoloogiliseks taaskasutamiseks.

Lisateavet vt:

<https://life.envir.ee/life-ip-cleanest>

Kuidas leida lisateavet LIFE'i ja LIFE projektide kohta

Sirvige LIFE'i veebisaiti	
LIFE'i veebisait sisaldab hulgaliselt teavet LIFE-programmi kohta: http://ec.europa.eu/life/	 Project database
Otsige LIFE projektide andmebaasis	
Lisainfo saamiseks LIFE projektidest Eestis või LIFE projektidest üldiselt kasutage LIFE projektide online andmebaasi: http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm See lihtsalt kasutatav andmebaas kujutab endast ametlikku teabeallikat kõikide käimasolevate ja suletud LIFE-projektide kohta. Lisaks sisaldab andmebaas teavet abisaajate kohta, nende kontaktandmeid ja vastavate projektide veebisaite.	
Otsige sotsiaalmeedias	
 twitter.com/LIFE_Programme http://www.facebook.com/LIFE.programme www.flickr.com/photos/life_programme	
Kontakt	
Eesti riiklik kontaktpunkt Eesti Keskkonnaministeerium – Välisinvesteeringute osakond ning kliima ja kiirguse osakond Nimi: Merike LINNAMAGI, vanemametnik (LIFE Loodus ja bioloogiline mitmekesisus) Olav OJALA, nõunik keskkonna ja vee küsimustes Mihkel KRUSBERG, ressursitõhususe nõunik Ivo KRUSTOK, vanemametnik (LIFE Keskfond) Maris Arro, kliimaküsimuste vanemametnik Allan Tamme, vanemametnik (LIFE Teave ja teavitamine) Krista Tõnisson, vanemametnik, eelarve ja strateegia osakond (LIFE Kliimameede) Address: Narva mnt 7a EE - 15172 Tallinn Tel: +372 6262 965 / +372 626 2919 / +372 626 0752 / +372 626 2986 / +372 6260 727 E-post: merike.linnamagi@envir.ee olav.ojala@envir.ee / mihkel.krusberg@envir.ee ivo.krustok@envir.ee / maris.arro@envir.ee / krista.tonisson@envir.ee Veebisait: keskkonnaministeerium Eesti seiregrupp NEEMO EEIG – ELLE sia Address: Skolas lela 10-8 LV-1010 Riga Tel: +371 6 7242411 E-post: elle@nemo.eu	

Viimased suletud ja käimasolevad LIFE Keskkonna ja ressursitõhususe projektid				
Projekti nimetus	Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus
Põlevkihiluha keskkonnanõuetele vastava taaskasutuse korraldamine tee-ehituses. Demonstratsioon Eestis (OSAMAT)	LIFE09 ENV/EE/000227	http://www.osamat.ee/		09/2010 → 08/2016

Viimased suletud ja käimasolevad LIFE Looduse ja bioloogilise mitmekesisuse projektid				
Projekti nimetus	Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus
Nõrglubjaallikate elukeskkonna kaitse ja taastamine (kood *7220) Eestis (LIFE Springday)	LIFE12 NAT/EE/000860	http://www.loodushoid.ee/SPRINGDAY_348.htm		07/2013 → 05/2018
Magavee elukeskkonna terviklikkuse taastamine Alam-Pedja Natura 2000 kaitsealal –Laeva jõe taaselusamine (LIFE HAPPYRIVER)	LIFE12 NAT/EE/000871	http://www.loodushoid.ee/HAPPYRIVER_347.htm		07/2013 → 12/2017
Eesti paepealsete rohumaade taastamine (LIFE to alvars)	LIFE13 NAT/EE/000082	http://www.keskkonnaamet.ee/elualvaritel/		09/2014 → 09/2019
Soo-elupaikade kaitse ja taastamine (LIFE Mires Estonia)	LIFE14 NAT/EE/000126	https://soo.elfond.ee/en/projektist/ulavaade/		09/2015 → 08/2020
Tiigilendlaste (Myotis dasycneme) elupaikade parendamine Eestis (EstBatLIFE)	LIFE16 NAT/EE/000710	http://elfond.ee/bats/the-project		07/2017 → 06/2021
Poollooduslike niiduelupaikade taastamine ja ühendamine Muhu saarel (LIFE CONNECTING MEADOWS)	LIFE19 NAT/EE/001006	N/A		12/2020 → 12/2025

Viimased suletud ja käimasolevad LIFE Keskkonnaalase juhtimise ja teabe projektid				
Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus	Projekti kestus
Balti riikide teabekampaania ohtlike ainete kohta (BaltInfoHaz)	LIFE10 INF/EE/000108	http://baltinfohaz.befgroup.net/		10/2011 → 03/2015
Natura2000 teabeedastuse pilootprojekt Eestis (NaturallyEst-LIFE)	LIFE16 GIE/EE/000665	http://elfond.ee/what-we-do/naturallyest		09/2017 → 03/2022

Käimasolevad LIFE Kliimamuutuse leevendamise ja LIFE Kliimaga kohanemise projektid				
Projekti nimetus	Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus
Jätkusuutlike ja kliimale vastupidavate linna sadevee korraldussüsteemide väljatöötamine Põhjala	LIFE17 CCA/EE/000122	https://www.viimsivald.ee/development-sustainable-and-climate-resilient-urban-storm-water-management-systems-nordic		09/2018 → 02/2023

omavalitsuste jaoks (LIFE UrbanStorm)				
---------------------------------------	--	--	--	--

Käimasolevad LIFE integreeritud projektid

Projekti nimetus	Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus
Integreeritud veekorralduse ja selle kaasaegsete vahendite arendamine Eestis - strateegilised valikud tulevikuks (LIFE IP CleanEST)	LIFE17 IPE/EE/000007	https://life.envir.ee/life-ip-cleanest		01/2019 -> 12/2028
Kogukonnapõhine kohandatud metsa- ja põllumajandusmaastike majandamine Natura 2000 elupaikade ja liikide kaitsestaatuse parendamiseks (LIFE-IP ForEst&FarmLand)	LIFE18 IPE/EE/000007	N/A		01/2020 -> 12/2029

Muud käimasolevad projektid

Projekti nimetus	Projekti number	Veebisait	Klõpsake ikooni projekti kokkuvõtte lugemiseks	Projekti kestus
Teadlikkuse tõstmine LIFE-programmist ja selle rakendamise parendamine Eestis (AwaRaEst LIFE)	LIFE14 CAP/EE/000009	http://life.envir.ee		01/2016 -> 09/2018